

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé

Částka 15.

Vydána dne 2. dubna 1948.

Cena Kčs 1.80.

O B S A H:

(32. a 33.) 32. Zákon, kterým se vydávají základní ustanovení o zřizování divadel a o divadelní činnosti (divadelní zákon). — 33. Zákon, jímž se obnovuje účinnost retribučního dekretu a nařízení o lidovém soudnictví a mění některá jejich ustanovení.

32.

Zákon

ze dne 20. března 1948,

kterým se vydávají základní ustanovení o zřizování divadel a o divadelní činnosti (divadelní zákon).

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Divadlu jakožto národnímu kulturnímu statku zaručuje zákon podmínky, aby mohlo zdárně plnit své poslání.

Hlava první.

Úvodní ustanovení.

§ 1.

Divadlo ve smyslu tohoto zákona znamená pravidelné veřejné provozování děl dramatických a hudebně dramatických, choreografických a pantomimických (děl divadelních) buď umělci z povolání neb ochotníky.

§ 2.

(1) Dílem dramatickým, po případě hudebně dramatickým, rozumí se výtvar slovesný, po případě hudební a slovesný, který znázorňuje děj zpracovaný k provozování uměním hereckým (hudebním a hereckým) a uměním jevištním, i když není myšlenkově jednotný a ucelený, jako děj přítomný, před diváky a posluchači se vyvíjející. Uměním hereckým se rozumí také umění pěvecké a taneční.

(2) U děl choreografických a pantomimických není sluchový vjem nezbytný (díla divadelní v širším smyslu).

(3) Provozováním divadelního díla rozumí se jeho přímé představování živými osobami

uměním hereckým (hudebním a hereckým) a uměním jevištním. Pravidelné je provozování, které záleží v opětuující se činnosti. Veřejné je provozování, není-li omezeno na návštěvníky, kterým zvláštní vztah k provozovateli dává povahu užšího, na venek určité ohraničeného okruhu osob.

§ 3.

Divadelní představení je provedení divadelního díla uměním hereckým (hudebním a hereckým) a uměním jevištním buď umělci z povolání neb ochotníky.

§ 4.

(1) Divadelní umělec z povolání jest osoba, která koná umělecké služby nebo podává umělecké výkony při provozování divadelních děl za plat, pokud tyto služby nebo výkony nejsou jen vedlejší její výdělečnou činností.

(2) Divadelní ochotnictví je dobrovolně organizovaná činnost osvětová, záležející ve veřejném provozování divadelních představení divadelními ochotníky, sdruženými v divadelních ochotnických spolcích. Divadelní ochotník jest osoba, která koná služby nebo podává výkony uvedené v odstavci 1 bezplatně. Divadelní ochotnické spolky jsou spolky, jejichž výlučným nebo hlavním účelem podle stanov je veřejné provozování divadelních děl nebo u nichž tato činnost jest aspoň podstatnou částí nebo podstatným doplňkem jejich osvětového poslání.

(3) Pokud zákon ustanovuje o divadlech a divadelních představeních bez bližšího označení, vztahují se příslušná ustanovení jen na divadla a divadelní představení, v nichž účinkují divadelní umělci z povolání; pokud jde o divadla a divadelní představení, ve kterých účinkují výlučně divadelní ochotníci, ustanovuje se o divadelní činnosti ochotnické.

§ 5.

Loutkové divadlo jest divadlo, na kterém se divadelní díla provozují pomocí loutek jakékoliv soustavy (závěsných, maňáskových, stínových, hůlkových a jiných).

§ 6.

(1) Je kulturním úkolem státu a svazků územní samosprávy, aby v mezích svých rozpočtů a úhradových možností pečovaly o zřizování a provozování divadel, jakož i o divadelní činnost ochotnickou, majíce na zřeteli potřebu zvyšovati kulturní úroveň života, zvláště na venkově.

(2) K tomuto úkolu patří zejména také:

a) stavěti, upravovati a udržovati divadelní budovy;

b) zřizovati ústavy, podniky a zařízení, která slouží rozvoji divadelnictví;

c) duchovně i hmotně podporovati všechnu činnost k tomuto účelu, zvláště pak původní tvorbu divadelní;

d) šířiti zájem o divadlo a pochopení pro význam divadelního umění, pečovati o divadelní výchovu lidu, podporovati snahy o zvýšení umělecké úrovně divadla a starati se o organizovanou návštěvu divadel;

e) prostředkovati vzájemné styky, především výměnu domácích i cizích představitelů divadelní tvorby i výkonného umění.

§ 7.

Jak provozovatelům divadel, tak divadelním ochotnickým spolkům se ukládá pěstovati dramatické umění slovesné a hudební v různých jeho tvarech, se zvláštním zřetelem k domácí tvorbě, ve službě lidové výchovy a duchovní kultury národa a státu, a to tak, aby byla nejen umožněna co nejširším vrstvám návštěva divadel i divadelních představení ochotnických, ale aby i povaha divadelní činnosti byla zlidována.

§ 8.

(1) Provozovatelům divadel se ukládá povinnost,

a) aby vedením divadla pověřili způsobilého umělce [§ 18, odst. 3, písm. c)], který odpovídá provozovateli divadla za výsledek své činnosti, ale musí proto také býti vybaven potřebnou měrou samostatnosti,

b) aby vyskytne-li se odůvodněná potřeba, hospodářským vedením divadla pověřili, po dohodě s vedením divadla, osobu hospodářsky schopnou, která by byla podřízena vedoucímu divadla,

c) aby uměleckými službami a výkony při provozování divadelních děl nezaměstnávali osoby nezpůsobilé.

(2) O způsobilosti divadelních umělců z povolání vydávají osvědčení odborné organizace v dohodě s jednotnou odborovou organizací na podkladě vysvědčení odborných škol, státních zkoušek, praktické činnosti nebo na podkladě vlastní znalosti, kterou si opatří — není-li po ruce jiných pomůcek — provedením zkoušky. Výrok jejich přezkoumá na žádost toho, kdo se pokládá za poškozena, komise divadelních odborníků, kterou na návrh sdružení těchto organizací v dohodě s jednotnou odborovou organizací jmenuje ministr školství a osvěty.

(3) Pracovní poměry divadelních umělců z povolání budou upraveny zvláštním zákonem.

Hlava druhá.

Příslušnost ve věcech divadelních.

§ 9.

Dozor po stránce osvětové.

(1) Osvětový dozor nad divadly — s výjimkou státních divadel — vykonávají zemské národní výbory, nad divadelní činností ochotnickou a loutkářskou okresní národní výbory, v nejvyšší stolici a nad státními divadly vykonává tento dozor ministerstvo školství a osvěty; při tom mají zejména bděti, aby divadla a divadelní spolky ochotnické plnily své kulturní poslání.

(2) Pro výkon dozorčího práva zemských a okresních národních výborů vydá smernice ministerstvo školství a osvěty po slyšení divadelní rady (§ 11, odst. 6).

(3) Osvětový dozor s hlediska státní politické výchovy časové povahy vykonává ministerstvo informací.

§ 10.

Ostatní působnost.

(1) Do oboru působnosti školské a osvětové správy patří v nejvyšší stolici také udělovati povolení k veřejnému provozování divadla (§ 18 a § 15, odst. 3) a povolovati jednotlivá představení divadel mimo pevné stanoviště neb oblast, pro kterou bylo uděleno provozovací povolení nebo pro kterou byla státní a zemská divadla zřízena (§ 24, odst. 1)

(2) Do oboru působnosti ministerstva vnitra patří v nejvyšší stolici věci povolování představení ochotnických (§§ 19 a 20), udělování povolení k provozování divadelního díla (§ 21), dozoru nad konáním veřejných

divadelních představení (§ 23) a trestní pravomoci (§ 26):

(3) Pokud jde o jinou působnost ve věcech divadelních, zejména o udělování povolení, aby se veřejné divadelní představení konalo mimo budovu zřízenou k účelům divadelním (§ 22, odst. 2), patří v nejvyšší stolici věci stavební do oboru působnosti ministerstva techniky, věci zdravotní do oboru působnosti ministerstva zdravotnictví a ostatní věci veřejné bezpečnosti, zejména požární, do oboru působnosti ministerstva vnitra.

§ 11.

Divadelní a dramaturgická rada.

(1) Při ministerstvu školství a osvěty se zřizují pro zemi Českou a Moravskoslezskou a při pověřenectvu školství a osvěty pro Slovensko divadelní a dramaturgické rady o 18 členech a 6 náhradních, jakožto iniciativní a poradní sbory ve věcech divadelních.

(2) Členy a náhradníky divadelní a dramaturgické rady jmenují na dobu tří let ze dvou třetin ministr školství a osvěty, z jedné třetiny ministr informací, vyžádající si návrhy odborných a zájmových organizací a jednotné odborové organizace a přihlížející k tomu, aby — pokud možno — zastoupeny byly všechny obory. Tyto organizace se usnesou na příslušných návrzích ve společné schůzi. Členové a náhradníci jsou po dobu funkčního období neodvolatelní, leč že by v osobě některého z nich nastala skutečnost, která má za následek vyloučení ze zápisu do voličských seznamů.

(3) Zastoupení mají býti zejména: původci divadelních děl, výkonní umělci z povolání, dramaturgové, divadelní theoretikové, divadelní výtvarníci, provozovatelé divadel, divadelní ochotnické spolky, loutkáři, organizace divadelních návštěvníků a zástupce jednotné odborové organizace.

(4) Předsedu divadelní a dramaturgické rady jmenuje z jejich členů ministr školství a osvěty, jeho náměstka ministr informací.

(5) Divadelní a dramaturgická rada koná schůzi nejméně jednou za měsíc, kromě divadelních prázdnin, nebo požádá-li o to aspoň čtvrtina členů, udávajíc předmět jednání.

(6) Divadelní a dramaturgickou radu je slyšeti ve všech zásadních otázkách, zejména když se posuzuje kulturní činnost provozovatelů divadel i divadelních ochotnických spolků (§ 7), když se vydávají směrnice pro výkon osvětového dozoru zemských a okresních ná-

rodních výboru (§ 9, odst. 2), když se plánuje činnost divadelní (§ 14), když se zřizují divadla (§ 15, odst. 1 až 3, § 16, odst. 1) a poskytují podpory na jejich zřizování a provozování (§ 15, odst. 4, § 16, odst. 2, § 17, odst. 1), jakož i tehdy, když se rozhoduje nebo činí opatření v otázkách provozovacího povolení (§ 18).

(7) Úkolem divadelní a dramaturgické rady jest pečovat o všechny dramaturgické otázky divadel a divadelních ochotnických spolků, nesmí však tím omezovat svobodu umění, zejména vnučovat divadlům a divadelním ochotnickým spolkům pořad her nebo jednotlivá divadelní díla.

(8) Organizační a jednací řád divadelní a dramaturgické rady vydá ministerstvo školství a osvěty v dohodě s ministerstvem informací.

(9) Členství v divadelní a dramaturgické radě je honorované. Členům a náhradníkům přesporním přísluší také náhrada hotových výloh (cestovné, stravné a noležné). Členům a náhradníkům, zejména původcům divadelních děl a dramaturgům, kteří budou pověřeni stálým úkolem pracovním v oboru dramaturgickém, budiž poskytnuta přiměřená odměna. Výši těchto náhrad a odměn určí ministerstvo školství a osvěty v dohodě s ministerstvy informací a financí.

§ 12.

Divadelní propagační komise.

(1) Při ministerstvu informací se zřizuje pro zemi Českou a Moravskoslezskou a při pověřenectvu informací pro Slovensko divadelní propagační komise nejvýš o 9 členech a 3 náhradních z původců divadelních děl, dramaturgů, provozovatelů divadel, divadelních ochotnických spolků, loutkářů a organizací divadelních návštěvníků.

(2) Členy a náhradníky divadelní propagační komise jmenuje na dobu tří let ze dvou třetin ministr informací, z jedné třetiny ministr školství a osvěty. Jinak platí obdobně ustanovení § 11, odst. 2.

(3) Předsedu divadelní propagační komise jmenuje z jejich členů ministr informací, jeho náměstka ministr školství a osvěty.

(4) Ustanovení § 11, odst. 5 platí obdobně.

(5) Úkolem divadelní propagační komise jest propagace divadla mezi lidem, rozšiřování divadelních děl a organizace návštěvy divadel.

(6) Organizační a jednací řád divadelní propagační komise vydá ministerstvo informací v dohodě s ministerstvem školství a osvěty.

V organizačním a jednacím řádě divadelní propagační komise se také upraví její součinnost s divadelní a dramaturgickou radou.

(7) Členství v divadelní propagační komisi je honorované. Členům a náhradníkům přespolečným přísluší také náhrada hotových výloh (cestovné, stravné a nocležné). Výši těchto náhrad určí ministerstvo informací v dohodě s ministerstvy školství a osvěty a financí.

§ 13.

Zvláštní ustanovení pro Slovensko.

(1) Kdekoliv se v tomto zákoně určuje působnost zemského národního výboru, rozumí se tím na Slovensku působnost příslušného pověřenectva.

(2) Příslušná ministerstva vykonávají na Slovensku působnost podle ustanovení § 9 po slyšení příslušných pověřenectev, působnost podle ustanovení § 17, odst. 1 na jejich návrh; působnost jednotlivých ministerstev podle ustanovení § 11, odst. 2, 4, 8 a 9, § 12, odst. 2, 3, 6 a 7 a § 14 vykonávají na Slovensku příslušná pověřenectva.

Hlava třetí.

Zřizování a provozování divadel.

§ 14.

Zjistiti potřebu divadel a míru, do jaké jest uspokojena, včítaje v to i úkoly vytčené v § 6, odst. 2, přísluší zemským národním výborům. Jeví-li se potřeba počet divadel rozmnožit nebo omeziti, učiní zemský národní výbor po slyšení dotčených okresních a místních národních výborů v mezích příslušných veřejných rozpočtů potřebné návrhy ministerstvu školství a osvěty, které o nich rozhodne. Má-li takové rozhodnutí hospodářské důsledky pro stát nebo svazky územní samosprávy, je k němu třeba předchozí dohody s ministerstvy vnitra a financí.

§ 15.

(1) Zřizovati a provozovati divadlo kromě divadel ochotnických (§ 4, odst. 3) mohou především stát, země, okresy nebo obce. Pro svazky územní samosprávy je při tom závazné rozhodnutí podle § 14.

(2) Státní divadla se zřizují zákonem. Divadlo provozované československou brannou mocí (Armádním uměleckým souborem) smí býti i nadále provozováno jako divadlo státní; způsob jeho provozování upraví ministerstvo národní obrany v dohodě s ministerstvy školství a osvěty a informací.

(3) Ke zřízení divadel zemských je vedle ostatních zákonných předpokladů třeba též předchozího povolení ministerstva školství a osvěty.

(4) Zemím, okresům a obcím, které provozují divadlo, může se poskytnouti státní příspěvek na výdaje mimořádné a investiční.

§ 16.

(1) Není-li tímto způsobem postaráno o zřizování a provozování divadel v takové míře, v jaké toho vyžadují potřeby lidu, jest úkolem státu a svazků územní samosprávy, aby opatřila podle možnosti jich zřízení a provozování jinými provozovateli [§ 18, odst. 2, písm. b) a c)].

(2) Pokud toho hospodářské podmínky takových divadel nezbytně vyžadují a pokud se to jeví uměleckou úrovní divadla odůvodněno, jest úkolem státu, zemí, okresů a obcí, aby zřízení a provozování jejich podle možnosti podporovaly.

(3) Tam, kde stát nebo svazky územní samosprávy poskytují příspěvek na udržování divadla, přísluší jim dozor nad hospodařením provozovatele divadla.

§ 17.

(1) Ministr školství a osvěty sdělí po dohodě s ministerstvem financí nejpozději do 15. března každého roku provozovatelům divadel podle § 16, zda a v jaké výši jim hodlá v mezích ustanovení finančního zákona poskytnouti podporu z prostředků, jež státní rozpočet k tomuto účelu stanovil.

(2) Do téže lhůty učiní obdobné opatření také příslušné orgány svazků územní samosprávy o podporách, které tyto svazky poskytují k tomuto účelu ze svých rozpočtových prostředků.

§ 18.

(1) K veřejnému provozování divadla — vyjímaje divadla státní a zemská — je třeba předchozího povolení zemského národního výboru. Provozovací povolení jest osobní, nelze je zciziti, propachtovati ani zatfžiti a nelze na ně vésti exekuci.

(2) Povolení lze uděliti:

a) okresům, obcím, po případě jejich sdružením;

b) družstvům, která utvoří původci divadelních děl nebo výkonní divadelní umělci a zaměstnanci;

c) jiným právníckým osobám a podobným útvarům, které nevýdělečně sledují kulturní cíle.

(3) Podmínkou povolení jest:

a) organizační řád (stanovy), z něhož zejména musí být zjevno, kdo je podmětem divadla a kdo je jeho zákonným zástupcem;

b) umělecký program;

c) způsobilé vedení umělecké a hospodářské;

d) zajištění hospodářských podmínek provozu.

(4) Rozsah provozovacího povolení budiž určen časově i místně. Provozovací povolení udělí se nejméně na dobu tří let. Může buď býti vázáno na pevné stanoviště nebo se vztahovati na obvod několika okresů neb obcí.

(5) Divadlo, jehož působení se vztahuje na obvod několika okresů nebo obcí, jest divadlem oblastním. Divadlům tohoto druhu se určí stálé sídlo.

(6) Udělené povolení může býti odvoláno, vyžadují-li toho důvody veřejného pořádku, klidu, bezpečnosti nebo mravnosti, nebo nezachovává-li provozovatel podmínky, za kterých mu provozovací povolení bylo uděleno.

§ 19.

Ochotnická představení.

(1) Pravidelná veřejná ochotnická představení mohou pořádati jen divadelní ochotnické spolky (§ 4, odst. 2).

(2) Představení povoluje okresní národní výbor (správní úřad národní bezpečnosti). Povolení lze uděliti i pro větší počet představení najednou. Při tom je však vždy přihlížeti k tomu, aby nebyly poškozovány spravedlivé zájmy příslušného oblastního divadla.

(3) Divadelní ochotnické spolky smějí čistého výtěžku užití podle stanov.

(4) Divadelním ochotnickým spolkům a jejich svazům mohou stát a svazky územní samosprávy poskytnout příspěvek na účely jejich kulturního a uměleckého rozvoje.

§ 20.

(1) Jiným osobám nebo sdružením osob povolí okresní národní výbor (správní úřad národní bezpečnosti), aby pořádaly veřejné divadelní představení, není-li zvláštních důvodů, aby povolení bylo odepráno (§ 21, odst. 2), a to jen ve prospěch účelů osvětových, dobročinných nebo lidumilných.

(2) Okresní národní výbor (správní úřad národní bezpečnosti) učiní povolení závislým na podmínce, že čistý zisk bude věnován určitému ohlášenému účelu a že pořadatelé prokáží použití tohoto zisku. Přezkoumá též vyúčtování, a to zejména s toho hlediska, aby osobám na takových představeních zúčastněným ani

přímo ani nepřimo z toho nevzešel hmotný zisk.

(3) Ustanovení odstavce 2 se nevztahuje na představení vojenských ochotnických souborů organisovaných československou brannou mocí.

Hlava čtvrtá.

Konání divadelních představení a dozor nad ně.

§ 21.

Provozování divadelních děl.

(1) Provozování divadelních děl vydaných tiskem povoluje zemský národní výbor. Povolení platí, pokud v něm není jinak stanoveno, pro území celého státu. K provozování divadelního díla tiskem nevydaného je třeba povolení, které udílí okresní národní výbor (správní úřad národní bezpečnosti). Povolení platí pro správní obvod orgánu, který povolení udílí.

(2) Povolení smí býti odepráno jen tenkrát, jestliže obsah díla zakládá trestný čin, i když stíhání určité osoby pro tento čin je vyloučeno, nebo jestliže by se veřejné provozování díla závažným a nepřístojným způsobem dotýkalo veřejného pořádku, klidu, bezpečnosti nebo mravnosti.

(3) Nebude-li o žádosti rozhodnuto nejdéle do 4 týdnů ode dne podání, má se za to, že povolení bylo uděleno. Totéž platí i v řízení odvolacím.

(4) Ustanovení zákona o právu autorském nejsou dotčena.

§ 22.

Místo provozování.

(1) Veřejná divadelní představení mohou se konati jen v budovách zvláště k tomu určených nebo v místech zvláště povolených.

(2) Má-li se veřejné divadelní představení konati v budově, která nebyla k účelům divadelním zřízena, nebo v přírodě, je k tomu třeba povolení okresního národního výboru (správního úřadu národní bezpečnosti).

(3) Vláda vydá nařízením předpisy o stavbě a zařízení nových divadelních budov, jakož i o tom, jaká opatření jest učiniti v divadelních budovách, místnostech a prostorách, v nichž se konají veřejná divadelní představení, s hlediska veřejné bezpečnosti, zejména stavební, požární a zdravotní.

§ 23.

Dozor nad konáním divadelních představení.

(1) Dozor nad konáním veřejných divadelních představení vykonávají okresní národní výbory (správní úřady národní bezpečnosti).

(2) Vykonáváje dozor, má dozorcí orgán (úřad) přihlížeti k tomu, aby veřejná divadelní představení byla konána jen podle úředního povolení, bdíti, aby se způsob provozování nepřičil veřejnému pořádku, klidu, bezpečnosti nebo mravnosti, a brániti všelikému rušení představení.

(3) Představení, jež bylo povoleno, může býti zakázáno nebo přerušeno jen tehdy, je-li konáním jeho bezprostředně ohrožen veřejný pořádek, klid, bezpečnost nebo mravnost.

§ 24.

(1) K jednotlivým veřejným představením divadel mimo pevné stanoviště neb oblast, pro kterou bylo uděleno provozovací povolení nebo pro kterou byla státní a zemská divadla zřízena, je třeba povolení místně příslušného okresního národního výboru (správního úřadu národní bezpečnosti); uděleného po slyšení příslušného oblastního divadla.

(2) Koná-li oblastní divadlo veřejné divadelní představení mimo své stálé sídlo, musí o tom učiniti oznámení místně příslušnému okresnímu národnímu výboru (správnímu úřadu národní bezpečnosti).

§ 25.

N o r e m n í d n y.

Veřejná divadelní představení nesmějí se konati ve dnech: Zelený čtvrtek, Velký pátek, Bílá sobota a štedrý den.

H l a v a p á t á.

§ 26.

U s t a n o v e n í t r e s t n í.

Kdo přestoupí ustanovení §§ 18—25, bude potrestán, nejde-li o čin soudně trestný, okresním národním výborem (správním úřadem národní bezpečnosti) za správní přestupek trestem na penězích (pokutou) do 50.000 Kčs nebo trestem na svobodě (vězením, uzamčením) do 6 měsíců; pro případ nedobytnosti trestu na penězích uloží se náhradní trest na svobodě podle míry zavinění do 6 měsíců. Tresty na penězích připadají státu.

H l a v a š e s t á.

§ 27.

L o u t k o v á d i v a d l a.

(1) Ustanovení §§ 9—26 je přiměřeně použiti i na divadla loutková.

(2) Vláda upraví podrobně nařízením zřizování loutkových divadel a divadelní činnost loutkářskou a může při tom stanoviti i úchytky od ustanovení tohoto zákona, pokud toho vyžaduje odlišná povaha loutkových divadel, jejich provoz, druh návštěvníků a kulturní a výchovné poslání jejich.

H l a v a s e d m á.

U s t a n o v e n í p r e c h o d n á a z á v ě r e č n á.

§ 28.

(1) Divadelní koncese, které byly v platnosti dne 8. června 1945, se k uvedenému dni zrušují.

(2) Osobám, které podle pověření ministra školství a osvěty vedou divadlo, pro jehož provoz byla koncese podle odstavce 1 zrušena, nebo provozovatelům, kterým bude pro takové divadlo uděleno provozovací povolení, přísluší právo užívati divadelních budov a sálu, jakož i tak řečené instructio fundi a všech zařízení sloužících k provozu divadla, které byly vlastnictvím někdejšího podnikatele anebo kterých někdejší podnikatel z jiného právního důvodu užíval.

(3) Někdejšímu podnikateli přísluší za toto omezení jeho práv náhrada, kterou stanoví, nedejde-li k dohodě, na návrh okresní soud, v jehož obvodě věci jsou, v nesporném řízení. Pokud právo někdejšího podnikatele užívati věci zaniklo, přísluší náhrada vlastníku věci, a jde-li o majetek konfiskovaný podle dekretu presidenta republiky ze dne 25. října 1945, č. 108 Sb., o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondch národní obnovy, přísluší náhrada Fondu národní obnovy.

(4) Nynější provozovatel se může užívacího práva podle odstavce 2 kdykoliv vzdáti. Někdejší podnikatel nebo za podmínek odstavce 3, věty druhé vlastník věci (Fond národní obnovy) může se domáhat u okresního národního výboru, v jehož obvodě věci jsou, aby užívací právo podle odstavce 2 bylo zrušeno, vyžaduje-li toho naléhavější zájem veřejný nebo není-li věci pro provozování divadla nadále nezbytně zapotřebí nebo neplní-li nyní provozovatel náležitě závazky, které mu z užívacího práva vcházejí.

§ 29.

(1) Dnem, kdy zákon nabude účinnosti, pozbývají platnosti dřívější právní předpisy, pokud odporují tomuto zákonu, zejména

nařízení ze dne 25. listopadu 1850, č. 454 ř. z., jímž se vydává řád divadelní,

nařízení ze dne 26. prosince 1850, č. 200 čes. z. z. z roku 1851, o příslušnosti státních úřadů bezpečnostních ve věcech řádu divadelního,

nařízení ze dne 21. prosince 1851, č. 260 ř. z., jímž se ustanovuje, kterému úřadu přísluší vynášeti nálezy trestní podle § 8 řádu divadelního,

nařízení ze dne 25. července 1867, č. 49 čes. z. z., o rozhodování, může-li dílo divadelní býti provozováno,

nařízení ze dne 1. července 1868, č. 81 ř. z., jímž se mění záповěď provozovati v jisté dny hry divadelní,

zák. čl. XXXI/1848, jímž se zatímne nařizuje o divadlech, a pokud se týká ochotnických představení,

oběžník býv. uh. ministerstva vnitra ze dne 4. srpna 1901, č. 64.573/1901, o povolování koncertů, produkcí atd.

(2) Týmž dnem se zrušuje ustanovení § 77 zákona čl. XI/1879 (přestupkového zákona).

(3) Dnem, kdy nabude účinnosti vládní nařízení, kterým provedeno bude ustanovení § 22, odst. 3, pozbudou platnosti, pokud se týkají divadel,

zákon ze dne 27. března 1877, č. 27 čes. z. z., jak se mají stavěti nová divadla, jak se mají zařizovati a provozovati divadla vůbec, jak se v příčině jich koná úřední služba inspekční, a jak se v nich dohlíží k opatřením bezpečnostním, ve znění vládního nařízení ze dne 18. prosince 1929, č. 186 Sb., o některých přesunech působnosti zemských úřadů na úřady okresní,

vyhláška ze dne 30. března 1903, č. 51 čes. z. z., o osvětlení pro případ nouze v divadelních budovách a

nařízení zemského úřadu v Bratislavě ze dne 31. ledna 1938, č. 63 z. v. slovenského, o odborných revisích a úřední kontrole elektrických instalací v kinematografech, divadelních, zábavních a jiných podobných veřejných místnostech.

(4) Dnem, kdy nabude účinnosti vládní nařízení, kterým provedeno bude ustanovení § 27, odst. 2, pozbudou platnosti, pokud se týkají loutkových divadel,

dekret dvorské kanceláře ze dne 6. ledna 1836, č. 5 sb. zák. pol., o veřejných produkcích, podívaných a zábavách a

oběžník býv. uh. ministerstva vnitra ze dne 4. srpna 1901, č. 64.573/1901 o povolování koncertů, produkcí atd.

(5) Ustanovení nařízení Slovenské národní rady ze dne 3. července 1945, č. 65 Sb. n. SNR, o postátnění některých divadel, nejsou dotčena.

§ 30.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. dubna 1948 a provedou jej ministři školství a osvěty, národní obrany, vnitra, financí, spravedlnosti, informací, techniky a zdravotnictví.

Dr. Beneš v. r.

Zápotocký v. r.

arm. gen. Svoboda v. r. Dr. Čepička v. r.

Nosek v. r.

Kopecký v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Dr. Ing. Šlechta v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Plojhar v. r.

33.

Zákon

ze dne 25. března 1948,

jímž se obnovuje účinnost retribučního dekretu a nařízení o lidovém soudnictví a mění některá jejich ustanovení.

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

čl. I.

§ 1.

Účinnost dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech, ve znění předpisů jej měnících a doplňujících (dále jen retribuční dekret), se obnovuje, při čemž se ustanovení hlavy II. retribučního dekretu mění a doplňují takto:

a) Konati hlavní přelíčení o činech trestných podle retribučního dekretu a rozhodovati o návrzích na obnovu řízení o takových činech přísluší výlučně mimořádnému lidovému soudu.

b) Mimořádný lidový soud soudí ve tříčlenných senátech, složených z předsedy, jímž je soudce z povolání, a ze dvou soudců z lidu; skončilo-li však předchozí řízení (čl. I., § 2) rozsudkem, soudí mimořádný lidový soud v senátech pětičlenných, složených z předsedy, jímž je soudce z povolání, a ze čtyř soudců z lidu. K usnesením, pro něž se podle § 29 retribučního dekretu vyžaduje při pětičlenných senátech alespoň 4 hlasů, jest při tříčlenných senátech třeba jednomyslnosti.

c) Přednosta mimořádných lidových soudů, jejich náměstky a soudce z povolání ustanovuje ministr spravedlnosti ze soudců v činné službě,

Soudce z lidu jmenuje ministr spravedlnosti ze seznamů sestavených okresními národními výbory.

d) Veřejné žalobce mimořádných lidových soudů jmenuje ministr spravedlnosti ze státních zástupců, ze soudců v činné službě nebo z osob zapsaných v seznamu obhájců.

e) O delegaci platí obdobně ustanovení § 62 tr. ř.; rozhodnutí zemského soudu o delegaci je konečné.

§ 2.

Řízení pro činy trestné podle retribučního dekretu, pravomocně skončené před nabytím účinnosti tohoto zákona, lze na návrh veřejného žalobce zahájit nebo v něm pokračovat i bez podmínek a formálností obnovy.

Čl. II.

§ 1.

Na Slovensku obnovuje sa účinnosť nariadenia Slovenskej národnej rady zo dňa 15. mája 1945, č. 33 Sb. n. SNR vo znení predpisov ho meňacích a doplňujúcich, o potrestaní fašistických zločincov, okupantov, zradcov a kolaborantov a o zriadení ľudového súdnicstva (ďalej nariadenie o ľudovom súdnicstve) s týmito zmenami a doplnkami:

a) Konat' hlavné pojednvanie o činoch trestných podľa nariadenia o ľudovom súdnicstve a rozhodovať o návrhoch na obnovu trestného konania prisluchá výlučne ľudovému súdu.

b) Ľudový súd súdi v trojčlenných senátoch, složených z predsedu, ktorý je sudca z povolania, a zo dvoch sudcov z ľudu.

c) Ak skončilo predchádzajúce rozhodnutie rozsudkom, súdia v senátoch päťčlenných, složených z predsedu, ktorý je sudca z povolania, a zo štyroch sudcov z ľudu.

d) Ľudové súdy sa zriaďujú v sídlach krajských súdov; ich prednostov, námestníkov a sudcov z povolania ustanovuje na návrh povereníka spravodlivosti minister spravodlivosti zo sudcov v činnej službe. Sudcov z ľudu menuje povereník spravodlivosti zo soznamov, sostavených okresnými národnými výbormi (správnymi komisiami).

e) Verejných obžalobcov ľudových súdov menuje minister spravodlivosti na návrh povereníka spravodlivosti zo štátných zástupcov, zo sudcov v činnej službe alebo z osob zapísaných v sozname advokátov.

f) O trestnom konaní platia ustanovenia Trestného poriadku (zák. č. XXXIII/1896) s tou odchýlkou, že sa proti rozhodnutia ľudových súdov nepripúšťa riadny opravný prostriedok.

§ 2.

Konanie pre činy trestné podľa nariadenia o ľudovom súdnicstve, ktoré bolo pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona právoplatne ukončené, možno na návrh verejného obžalobcu zaviesť alebo v ňom pokračovať aj bez podmienok a formálností obnovy.

§ 3.

Trest smrti uložený ľudovým súdom vykoná sa do dvoch hodín po vyhlásení rozsudku. Na výslovnú žiadosť odsúdeného môže byť lehota predĺžená o ďalšiu hodinu. Ak sa konalo konanie v neprítomnosti obžalovaného, vykoná sa trest smrti do 24 hodín po dopadnutí odsúdeného. Výkon trestu treba však na primeraný čas odložiť, ak to žiada verejný obžalobca z doležitého verejného záujmu.

Čl. III.

§ 1.

Účinnosť retribučního dekretu a nařízení o lidovém soudnictví se končí dnem 31. prosince 1948.

§ 2.

(1) Zrušují se:

a) ustanovení čl. III, § 2 zákona ze dne 18. prosince 1946, č. 245 Sb., jímž se mění a doplňují dekrety presidenta republiky o mimořádném lidovém soudnictví a prodlužuje jejich účinnost,

b) ustanovení §§ 1, 5, 6, odst. 1 a 3 nařízení Slovenské národní rady ze dne 19. prosince 1947, č. 88 Sb. n. SNR, kterým se upravuje trestní řízení pro trestné činy podle nařízení č. 33/1945 ve znění vyhlášky č. 58/1946 Sb. n. SNR, o potrestání fašistických zločinců, okupantů, zrádců a kolaborantů a o zřízení lidového soudnictví, neskončené za jeho platnosti.

(2) Ustanovení §§ 2, 3, 4, 6, odst. 2 a § 7 nařízení uvedeného v odstavci 1, písm. b) platí však obdobně v řízení upraveném v čl. II.

Čl. IV.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provedou jej ministři spravedlnosti, vnitra a národní obrany.

Dr. Beneš v. r.

Gottwald v. r.

arm. gen. Svoboda v. r.

Nosek v. r.

Dr. Čepička v. r.